

СТАНОВИЩЕ

от

проф. Д-р Владимир Емануилов Панов, дмн,
Ръководител Катедра „Консервативно зъболечение и орална патология”,
Факултет по дентална медицина, МУ-Варна

ОТНОСНО

защита на дисертационен труд на д-р Мартина Найденова Маркова -
Асистент в Катедра по консервативно зъболечение на ФДМ при МУ –
Варна на тема „ПРОБЛЕМИ СВЪРЗАНИ С ПРИЛОЖЕНИЕТО НА
ДЕНТАЛНА АМАЛГАМА“, представен за придобиване на образователна
и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Терапевтична
стоматология“ според заповед на ректора на МУ-Варна №№ Р-109-
157/15.04.2019

Денталната амалгама е считана за един от най-важните възстановителни материали в историята на денталната медицина. В много страни все още се използва за възстановяване на разрушени зъби, като половината от българите имат поне една такава obturation в устната си кухина. С нея се работи лесно и бързо, относително евтина е и, когато се използва според индикациите, трайността ѝ може да надвишава тази на алтернативните директни възстановителни материали. Но има много данни за вредните ѝ ефекти върху пациентите, денталните медици, персонала в

денталния кабинет и околната среда-токсичност на живака, алергизиране, корозионен потенциал. Именно тези проблеми, които не са достатъчно изследвани правят разработката полезна и интересна.

Дисертационният труд съдържа 148 стандартни страници и е онагледен със 17 таблици и 50 фигури. Библиографията се състои от 156 източника, от които 34 на кирилица и 122 на латиница.

Литературният обзор отразява съвременните познания по темата. Разгледана е информация за исторически данни, състав, видове амалгами, свойства, биопоносимост, реакции към денталната амалгама, нива на живак, неблагоприятни ефекти, екологични проблеми както и аспекти от конвенция Минамата относно живака. Литературният обзор е дал възможност на д-р Маркова да се запознае с достатъчен брой изследвания по въпроса, които да я насочат за определяне на целта и задачите на разработката.

Поставените 5 задачи следват идеята, като предвиждат провеждане на проучвания за употребата на дентална амалгама според население, възраст, групи зъби, оплаквания, качество на obtурациите, наличие на вторичен кариес, грапавост, давност, фрактури, пародонтални индекси. Предвидено е изследване на отношение към денталната амалгама на студенти, дентални медици, употреба на предпазни средства. Задачите също така включват установяване на нивата на корозионен потенциал, честотата и степента на сенсibiliзация, определяна на нива на живак в различни среди и изработване на санационен план.

Материал и методи

За целите на изследването са прегледани 261 поредни пациента, анкетирани са 112 студента и 104 дентални медици. Изследван е корозионен потенциал при 42-ма, за алергии са изследвани 116 пациента и 20 лекари по дентална медицина.

За определяне на живак са изследвани 24 проби от различни течности, определени са нивата на живак в серум на 38 студента по дентална медицина, 10 дентални лекаря, а други 72-ма души са послужили за контроли.

Приложени са общоприети методи като индекси за оценка на орално-хигиенния статус, социологически методи, индекс за оценка на състоянието на гингивата. Измерването на корозионните потенциали е извършено с апарат Dentotest Six. За установяване на свръхчувствителност към дентални материали са използвани стандартни алергени от дентални медикаменти и материали на фирма Chemotechnique Diagnostics. Чрез атомен емисионен спектрален анализ с индуктивно свързана плазма е отделено нивото на живак в течности.

Резултати

Изследванията установяват, че почти половината от изследваните пациенти имат obturации от дентална амалгама и 84% – от композити. Най-често дентална амалгама имат хората над 60 годишна възраст (около 57%), а пациентите от 31 до 60 години най-рядко желаят да им се поставя такава. Най-много от изследваните пациенти са с obturации от амалгама с една повърхност и най-често амалгамените възстановявания са на горни първи молари.

Пациентите с амалгамени obtурации са средно с по 2.5 такива възстановявания. Студентите по дентална медицина, в сравнение с техните връстници, имат значително по-рядко obtурации от дентална амалгама. Почти 19% от студентите не биха желали да работят с амалгама и в хода на обучението мотивацията им за работа с нея намалява.

Резултатите показват, че 70% от зъболекарите все още работят с дентална амалгама, като това са предимно по-възрастните, и 5% от тях я смесват ръчно. Нивото на защита при работа с амалгама е ниско – една четвърт от зъболекарите не използват ръкавици, около 75% нямат поставен филтър за амалгама, а половината изхвърлят излишната амалгама в битовия отпадък.

Амалгамените obtурации са с голяма средна възраст – над 9 години, като едва 5% от пациентите желаят те да бъдат премахнати, независимо че са здрави. Фрактури на амалгамени obtурации се наблюдават в около 12% от тях, а фрактури на ТЗТ около амалгама – във всеки пети зъб. Вторичен кариес около амалгама се установява толкова често, колкото и около композит – в 20% от случаите. Рядко се наблюдават лигавични татуировки около възстановявания от амалгама. 69% от съществуващите метални obtурации са по-грапави от нормалното, но само 4% са с повишени над нормата стойности на корозионните потенциали.

69% от зъболекарите са имали пациенти с оплаквания, дължащи се на дентална амалгама – най-често метален вкус. Голяма част от изследваните пациенти имат само по едно метално възстановяване (41%), но 17% имат повече от един вид метал в устата. Работата с дентална амалгама не допринася за алергизирането, но постоянното присъствие на метала в организма може да предизвика това състояние – 4% от пациентите и нито един от изследваните лекари по дентална медицина са

сенсibiliзирани към амалгама. Най-малко количество свободен живак има в каналната вода и в смив от уста при поставяне на амалгама. Кръвни нива на живак над нормалните стойности са наблюдавани при 30% от групата на денталните специалисти, 5.26% са в групата на денталните студенти и 7.04% от контролната група. Резултатите показват, че дори един дентален медик да не поставя такива obtурации, пак е изложен на живачни пари.

Описани са пет приноса. Авторефератът се състои от 60 страници и в съкратен вид представя основните проблеми, разгледани в представената дисертация. Резултати от проведеното проучване са отразени в списък от 5 публикации.

В заключение, дисертационният труд на д-р Мартина Найденова Маркова - Асистент в Катедрата по консервативно зъболечение на ФДМ при МУ – Варна на тема „Проблеми свързани с приложението на дентална амалгама“ е оригинална научна разработка. Притежава важни за науката и практиката изследвания, резултати, изводи, препоръки. Ще дам положителния си вот за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Варна

31.05.2019 г.

проф. Д-р Владимир Емануилов Панов, дмн

Ръководител Катедра „Консервативно зъболечение и орална патология”,

Факултет по дентална медицина, МУ-Варна